

Годишен отчет

за дейността на
*Националния център за безопасен Интернет
при Фондация „Приложни изследвания и комуникации”,
Асоциация „Родители“ и маркетингова агенция ДеКони*

Safenet.bg
Web112.net
Blob.bg

2011 г.

Увод

България участва в Програмата „Безопасен Интернет“ на Европейската комисия от 2005 г. чрез Националния център за безопасен Интернет при Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ в партньорство с Асоциация „Родители“ и агенция ДеКони и с частичната финансова подкрепа на Европейската комисия.

Фондация "Приложни изследвания и комуникации" (ПИК) изгради и пусна в действие българската Гореща интернет-линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в Интернет през май 2006 година. От юни 2008 г. Фондация ПИК в консорциум с още три български организации – Асоциация „Родители“, Българската федерация по електронен спорт и агенция ДеКони създаде и Националния център за безопасен Интернет (awareness node) с частичната финансова подкрепа на Програма „Безопасен Интернет плюс“ на Европейската комисия. От 1 юни 2010 г. Фондация ПИК, Асоциация „Родители“ и ДеКони се включиха и в Програма „Безопасен Интернет“ 2009-2013 г. на Европейската комисия, по която продължиха поддържането на Горещата линия и развиха още по-активна дейност по информизиране, обучение и популяризиране на проблематиката на безопасността на децата и младежите в Интернет. През април 2011 г. стартира и Българската линия за безопасен Интернет (БЛОБ), която предлага подкрепа и консултиране на деца, родители и учители във връзка с безопасната и позитивна употреба на Интернет и мобилните технологии от обучени оператори-консултанти на телефон 124 123 (еднократно заплащане от 14 или 15 ст. на разговор според оператора), през Скайп и имейл. Преференциалната цена на разговорите е в резултат на доброто сътрудничество между НЦБИ и трите мобилни оператора и тяхното желание да съдействат за осигуряване на безопасността на българските деца в онлайн-пространството. След създаването на БЛОБ в България вече съществува пълният пакет услуги на Националния център за безопасен интернет.

Фондация ПИК е пълноправен член на Международната асоциация на операторите на интернет-горещи линии (INHOPE) от 2006 г, както и на Европейската мрежа от центрове за безопасен Интернет INSAFE и на нейния управителен съвет от 2008 г. Фондация ПИК е член и на Национална мрежа за децата - мрежа от неправителствени организации, работещи по проблемите на закрила на децата, която е член на Регионална мрежа на неправителствените организации и УНИЦЕФ за деца от Централна и Източна Европа, Общността на независимите държави и Балтийските държави.

Целта на Горещата интернет-линия е да осигури достъпен за всеки пълнолетен и непълнолетен гражданин начин да подаде незабавно сигнал за забелязано в Интернет съдържание или поведение, което е незаконно според българското законодателство или може да окаже травмиращо или друго вредно въздействие върху непълнолетни потребители на Мрежата. Основен приоритет в работата на Горещата линия е борбата срещу разпространението на детска порнография в Интернет и подмамването на деца с цел сексуална злоупотреба през компютърна система. Част от рисковете за непълнолетни в Интернет обаче възникват и в резултат на действията на самите непълнолетни. Сред тях са онлайн-тормозът (cyber-bullying), качването на незаконно или вредно съдържание в сайтове за споделяне на изображения и видеоматериали и в сайтове-социални мрежи, неразумно или безотговорно поведение онлайн.

Европейската и българската практика доказват, че публичната Гореща интернет-линия за сигнали за незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в Интернет повишава ефикасността на работата на компетентните правоохранителни органи в борбата срещу незаконно и вредно онлайн съдържание и поведение. Горещите линии се поддържат предимно от неправителствени организации, които облекчават в значителна степен процедурата за сигнализиране за незаконно съдържание и поведение в Интернет и гарантират по желание пълната анонимност на подателите на сигнали.

В своята дейност Националният център за безопасен Интернет се обляга и на широко

партньорство с държавни институции, частни компании, неправителствени организации, обединени в Обществен съвет за безопасен Интернет. Общественият съвет подпомага дейността на Центъра в качеството си на консултативен орган.

Публично-частното партньорство е в основата на дейността на Националния център за безопасен Интернет. Благодарение на подкрепата на редица държавни институции през ноември 2011 г. беше ратифицирана Конвенцията на Съвета на Европа от 2007 г. за защита на децата от сексуална експлоатация и сексуално насилие, за което Националният център за безопасен Интернет лобираше активно през последните години. А в проекта за Закон за детето залегна създаването на регистър на извършителите на сексуални престъпления срещу деца и изискването за проверка в него от работодателите на кандидати за назначаване на работа, свързана с деца – изискване, за което Националният център за безопасен Интернет настоява също отдавна.

Кои сме ние

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ (Фондация ПИК) е неправителствена организация с нестопанска цел в обществена полза, създадена в София през 1991 г. Днес тя е сред водещите организации в България, които работят за развитието на съвременно общество, основавано на знанието, овладяло силата на информационните технологии и иновациите. Фондация ПИК се включва активно в усилията за формулиране и прилагане на политиката за развитие на информационно общество и икономика на знанието, както в национален, така и в международен план чрез:

- проучвания и анализи, които имат за цел да подпомогнат формулирането и изпълнението на обществени политики;
- активна работа за постигането на консенсус чрез привличане на представители на правителството, индустрията и гражданското общество, както и чрез формирането на коалиции и публично-частни партньорства;
- изграждане на капацитет на различни професионални групи чрез обучения и трансфер на ноу-хау и добри практики;
- популяризиране на иновативни решения за стратегическо развитие чрез инициране на пилотни проекти, които да разкрият ползата от конкретни технологии за стабилизиране на демократичното управление, развиване на гражданското общество и на конкурентна бизнес среда.

Асоциация РОДИТЕЛИ е учредена на 19 юни 2001 г. като сдружение за осъществяване на общественополезна дейност, създадено съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Асоциация РОДИТЕЛИ е:

- Член на ЕРА – Европейската родителска асоциация;
- Член на Национална мрежа за децата;
- Член на работни групи към Националния съвет за закрила на детето;
- Член на Обществения съвет за безопасен интернет;
- Член на Консултативния съвет по образование към Столична община;
- Член на Консултативния съвет „Децата на София“.

Нейната мисия е да насърчава родителите да бъдат най-добрите родители, които могат да бъдат, и да подкрепи децата да се превърнат в най-добрите възрастни, които могат да станат. Нейна основна цел е развитие и утвърждаване на идеята за родителството като основна духовна ценност в обществото и семейството като естествена среда за отглеждане и възпитание на децата.

Обществен съвет за безопасен Интернет

В съответствие с възприетата европейска практика дейността на Националния център за безопасен Интернет се консултира от Обществен съвет за безопасен Интернет, създаден през април 2006 г. Общественият съвет включва представители на официални институции, на организации от частния и неправителствения сектор, които имат пряко отношение към развитието на информационните технологии, изграждането на информационно общество и споделят общата цел и мисия на проекта за превръщане на Интернет в среда, безопасна за

непълнолетните. На свои заседания Общественият съвет изслушва и приема периодични отчети за дейността на Горещата линия и дава препоръки за подобряване на нейната работа. Той одобрява процедурите за работа на Горещата интернет-линия и на Българската линия за онлайн безопасност (БЛОБ) и след консултации със заинтересованите страни взема решение за промяната им, когато това се налага от променените условия в страната – законови, социални и икономически.

При възникване на спорни моменти в работата на Горещата линия и БЛОБ Общественият съвет взема решения за адекватни действия.

Общественият съвет инициира различни дейности за популяризиране на безопасния Интернет и за повишаване на обществената информираност за рисковете за напълнолетни в Интернет-средата и начините за тяхното предотвратяване. Организацията, които членуват в Обществения съвет, вземат активно участие в редица инициативи на Националния център за безопасен Интернет.

При проявено желание и доказана активност в областта на безопасния Интернет и в съответствие с приетия Правилник за дейността му Общественият съвет приема нови членове, които могат да допринесат за повишаване на ефективността на работата на Националния център за безопасен Интернет и на Горещата линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение онлайн.

Състав на Обществения съвет за безопасен Интернет

1. **Председател** - Галина Банковска, заместник-председател на парламентарната Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта
2. **Заместник-председател** – Тодор Чобанов - заместник-министър на културата
3. **Заместник-председател** - Теодор Захов - председател на Сдружението за електронни комуникации и председател на УС на БАИТ
4. Министерство на образованието, младежта и науката
5. Държавна агенция за закрила на детето
6. Министерство на вътрешните работи
7. Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
8. Столична община
9. Интернет общество – България
10. Българска асоциация по информационни технологии (БАИТ)
11. Cisco Systems- България
12. Фондация „Право и интернет“
13. Асоциация „Родители“
14. Сдружение за защита на потребителите
15. Фондация "Партньори-България"
16. Българска федерация по електронен спорт
17. Фондация "Джендър образование, изследвания и технологии"
18. Виваком
19. МобилТел
20. GLOBUL
21. Майкрософт България
22. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“
23. Център за изследване на демокрацията

Работни процедури на Горещата линия

Процедурите, които спазва в своята работа Горещата линия, са одобрени от Обществения съвет за безопасен Интернет. Текстът е публикуван изцяло на сайта на Горещата линия. Целта на приетите процедури е дейността на Горещата линия да бъде максимално ефективна и прозрачна.

Те гарантират при желание пълната анонимност на подателя на сигнал, като в същото време осигуряват по утвърден канал за връзка сигналът да постъпи в съответния компетентен орган, който е упълномощен да предприеме необходимите законови действия.

След получаване на сигнал операторите на Горещата линия установяват местонахождението на посоченото съдържание. Ако то е в България, сигналът се предава по специално изграден работен канал за комуникация с Министерството на вътрешните работи въз основа на подписано през 2006 г. рамково споразумение за сътрудничество. Ако съдържанието се намира на територията на друга страна, членуваща в Международната асоциация на оператори на интернет-Горещи линии, сигналът се препредава директно на партньорската Гореща линия. Ако се установи, че съдържанието се намира в трета страна, сигналът се препраща на МВР за последващи действия по линия на международното сътрудничество между полицейските служби.

Операторите на Горещата линия отговарят и на запитвания по телефон или електронна поща, като при необходимост пренасочват потребителя към специалистите психолози на БЛОБ в съответствие с процедурите за пренасочване на сигнали по компетентност, приети от Фондация ПИК и Асоциация „Родители“.

Горещата линия се отчита периодично пред Обществения съвет за безопасен Интернет и в публични годишни отчети, които се публикуват на сайта на Горещата линия.

Работни процедури на БЛОБ

Екип от обучени специалисти (психолози и педагози) работят на смени на линията за онлайн безопасност в часовете между 10:00 и 16:00 часа от понеделник до петък. Когато постъпи обаждане, запитване по скайп или на имейл, операторът на смяна оказва необходимите помощ и съдействие на потребителя. След всяка консултация, реализирана по един от трите канала за комуникация – телефон, скайп, имейл, операторът вписва информацията в базата данни на Националната линия за онлайн безопасност. Информацията, която се съхранява в базата данни като отчет за обажданията и консултациите по скайп, имейл, е строго конфиденциална.

Лицата, които се обръщат към Линията за онлайн безопасност, имат възможност да останат анонимни, като не предоставят лична информация и данни за контакт. Операторите са задължени да поискат лична информация, когато съществува реална заплаха за живота и здравето на непълнолетно лице и/или някой друг, когато случаят е сериозен (касае насилие, тормоз, престъпление, възможна сексуална злоупотреба) и трябва да бъде пренасочен към Горещата линия и/или друга организация, институция.

Сигналите от потребители се предават или пренасочват към Горещата линия Web112.net в случаите, в които се касае за незаконно или вредно съдържание в Интернет – виртуално сексуално насилие, подмамване с цел сексуална злоупотреба, разпространение на детска порнография, сексуална експлоатация на деца, психически и физически посегателства над деца, пропагандиране на расизъм, тероризъм, ксенофобия, расова и етническа омраза в Интернет пространството, онлайн тормоз, интернет измами.

В случаи на сериозна реална заплаха за живота и здравето на непълнолетен операторът пренасочва случая към Отделите за закрила на детето, съответните органи на реда, училищни власти и здравни институции. В тези случаи не се изисква съгласието на потребителя. Супервизорът и/или координаторът, който е на смяна, предприема всички необходими действия за пренасочването на случая, следи развитието на случая до окончателното му разрешаване, след което се въвежда отчет в базата данни

Дейност на Горещата линия Web112.net

През календарната 2011 година в Горещата линия постъпиха и бяха обработени общо 751 сигнала, от които 146 съобщаваха реално за незаконно или вредно за деца съдържание или поведение онлайн. Положителна тенденция е спадането на броя на сигналите за опити за

подмамване на непълнолетни с цел сексуална злоупотреба – от 17 през 2010 г. на 7 през 2011 г. Тревожен симптом обаче е, че за първи път от пускането в действие на Горещата линия имаше 2 случая на хостване в България на детска порнография, макар че тя не беше произведена у нас. Тревожен факт също така е подаването на 50 сигнала за разпространяване на расистко или ксенофобско съдържание, докато през 2010 г. нямаше нито един сигнал за подобно съдържание.

От всички подадени сигнали 66 касаеха уебсайтове в България, които според подателите поместват неподходящо за непълнолетни съдържание или злонамерено поведение. След съответната обработка от операторите сигналите, получени през годината, могат да се класифицират по типа незаконно или вредно съдържание или поведение, за което подателят е сигнализиран и е потвърдено от оператор, както следва:

- детска порнография – 20;
- детска еротика – 4;
- подмамване на деца с цел сексуална злоупотреба – 7;
- порнография за възрастни, достъпна за деца – 9;
- порнография за възрастни – 46;
- екстремна порнография – 1;
- расизъм и ксенофобия – 50;
- пропаганда на насилие срещу личността – 33;
- пропаганда на наркотици – 2.

За съвет към Горещата линия през годината се обърнаха 20 потребители.

По подадените сигнали Горещата линия предприе 391 последващи действия. От тях:

- на компетентния законоприлагащ орган са подадени 13 от сигналите;
- уведомени са за неподходящо съдържание 48 собственика на уебсайтове или автори на съдържание и съдържанието е премахнато;
- на съответни партньорски Горещи линии в други страни са предадени за последващи действия 15 сигнала;
- в 47 случая са дадени отговори на различни запитвания от потребители;
- 145 от подателите на сигнали, които не са пожелали анонимност, са уведомени за предприетите действия по техния сигнал.

Дейност на Българската линия за онлайн безопасност

От старта на линията през април 2011 г. са постъпили общо 261 запитвания. Запитванията се класифицират от операторите в следните категории:

- правилата за безопасност и рискове в интернет – 94;
- среща на живо с непознат от интернет – 11;
- онлайн тормоз – 17;
- вредно и незаконно съдържание – 23;
- антивирусни програми и защита от спам - 14;
- подмамване с цел сексуална злоупотреба – 14;
- защита на личните данни/ личната информация – 31;
- информация за услугите на линията – 36;
- прекомерна употреба на интернет – 5;
- интернет измами – 1;
- други – 15.

Предприети са 292 съответни действия. От тях:

- консултации – 261;
- информация за web112.net и пренасочване към Горещата интернет-линия за последващи действия – 27;
- информация за Горещата линия на Сектор „Компютърни престъпления“ на ГДБОП Cybercrime.bg и пренасочване – 3;
- пренасочване към партньорска организация – 1.

От постъпилите запитвания 196 са направени по имейл, 90 по телефона, 76 по Скайп и 1 на живо.

Дейност на Националния център за безопасен Интернет (НЦБИ)

Дейностите през 2011 г. бяха насочена към традиционните приоритети, заложи в мисията на Центъра: повишаване на познанията на деца, родители, учители и професионалисти в сферата на позитивната, отговорна и безопасна употреба на Интернет и мобилни комуникации чрез провеждане на кампании и обучения; проучване на тенденциите в използването на „новите технологии“ сред децата; разработване на информационни материали; насърчаване на сътрудничеството между всички заинтересовани страни от публичния, частния и неправителствения сектор. Видимостта на НЦБИ в общественото пространство доведе и до бързото утвърждаване на най-новата услуга на Центъра – Българска линия за онлайн безопасност.

Международен Ден за безопасен Интернет и кампанията „Това не е просто игра, това е твоят живот“

През 2011 г. Международният ден за безопасен Интернет беше отбелязан на 8 февруари в 51 СОУ "Елисавета Багряна" в София. Сред гостите бяха заместник-министрите на образованието - Милена Дамянова, на културата - Тодор Чобанов, на транспорта, информационните технологии и съобщенията - Първан Русинов, и заместник-председателят на Държавната агенция за закрила на детето Калин Каменов.

След официалната част гостите влязоха в класна стая, където заместник-министър Русинов поговори с децата за това, как да се предпазват в Интернет и им разясни правилата на подготвената от Центъра за безопасен Интернет и Асоциация "Родители" настолна игра "Флашко в страната на спамчетата". Децата се разделиха на отбори и започнаха да играят, а самият герой-защитник на децата в Интернет Флашко, облечен в специалния си костюм, им помагаше.

Успехът на настолната игра "Флашко в страната на спамчетата» предизвика и интерес на другите европейски центрове за безопасен Интернет и по искане на мрежата INSAFE тя беше преведена и отпечатана на английски и италиански език.

В страната Денят за безопасен Интернет беше отбелязан по подобен начин в над 100 училища в 14 града – София, Варна, Козлодуй, Димитровград, Гоце Делчев, Враца, Нови пазар, Мадан, Маджарово, Велико Търново, Казанлък, Сливен, Русе и Бяла. Над 3000 игри, плакати и значки бяха изпратени предварително на включилите се в отбелязването на Деня училища.

По повод Деня за безопасен Интернет най-големият детския портал Az-deteto.bg и Фондация БГ Сайт, с активното участие на НЦБИ, организираха Кръгла маса под формата на дискусия на тема „За и против присъствието на децата в социалните мрежи“. Деца от училища в София, разделени на работни групи, представиха своите аргументи. Мнението си споделиха и техните учители, родители и представители на обществени организации, медии и бизнеса.

Обучение на ученици от страната за изследователи на Интернет

Експерти на Националния център за безопасен Интернет и на Сектор „Компютърни престъпления“ на ГДБОП взеха участие в две тридневни обучения край Пловдив на ученици от различни градове в страната, организирани от Центъра за приобщаващо образование по проект, финансиран от швейцарската фондация Оук и „Спасете децата“-Норвегия.

Две групи ученици от 5 до 7 и от 8 до 10 клас от училища в Благоевград, Стара Загора, Ихтиман и София се запознаха с опасностите, които крие Интернет, и с правилата за безопасно поведение в Мрежата.

Резултатите от изследването между връстници бяха публикувани в специална книжка „Безопасно в Интернет“.

Празник на семейството „Фамилатлон“

На 14 май 2011 г. в София се състоя третото издание на ФАМИЛАТЛОН - празник на семейството, спорта и здравословния начин на живот. Събитието се организира с основната идея, че спортът е много важен инструмент за укрепване на здравето и семейните връзки. Организатори на празника бяха Асоциация „Родители“, Национална мрежа за децата и Националният център за безопасен интернет с подкрепата на Фондация "Оук"-Швейцария, Програмата "Безопасен интернет" на Европейската комисия, "Спасете децата"-Норвегия, Столична община, Виваком, "Девин", "Волтарен" и с медийното партньорство на БНТ и Дарик радио.

„Фамилатлон“ беше съпътстван от героя Флашко, който знае всичко за безопасната интернет мрежа и мобилните комуникации. Той представи и новото допълнение на Националния център за безопасен Интернет - Българската телефонна линия за онлайн безопасност 124 123.

„Фамилатлон“ даде шанс на малчуганите да изпробват възможностите си в спортове и занимания за свободното време като: бадминтон, софтбоул, капоейра, айкидо, паневритмия, ролери, карате, семейни игри, роботика, бокс, художествени ателиета, верижно четене, катерене, петанк, ръгби, акробатичен рокендрол, таекуондо и още много екзотични и динамични игри.

На 29 май за първи път извън София и в Козлодуй се проведе Фамилатлон. В Ботевия парк над 1000 души взеха участие в разнообразните забавления, осигурени от организаторите. Асоциация «Родители» се включи в празника, като представи Българската линия за онлайн безопасност. На голям интерес се радваше играта „Флашко в страната на спамчетата“ в уголемен вариант за игра на открито - в нея с радост се включиха както малки, така и големи. Участниците, завършили играта, бяха наградени за усилията си с разнообразни подаръци – настолни игри, мемори игри и кубче с любимия на децата герой "Флашко". Докато малките се запознаваха с основните правила за безопасно поведение в интернет, консултантите на линията разпорстраняваха материали и дискутираха с гостите на празника възможностите и предизвикателствата във Интернет.

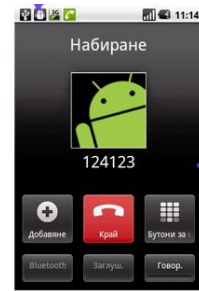
Участие във фестивала „София диша“

Фестивалът „София диша“ е част от програмата на София за кандидатстване на града за „Европейска културна столица 2019“. По време на фестивала имаше постоянна програма, включваща разнообразни забавления за деца и възрастни – циркови артисти, фокуси, капоейра забавления, дартс, джаги, музика и други. Българската линия за онлайн безопасност се включи с играта „Флашко в страната на спамчетата“, в която участваха над 50 деца и техните родители. Забавата беше придружена и с беседи с участниците по въпроси, свързани с отговорното ползване на интернет и сигурността онлайн.

Мобилен БЛОБ

Имайки предвид нарастващото ползване от младите хора на мобилен интернет и тяхното увлечение по новите технологии, Българската линия за онлайн безопасност (БЛОБ) към Националния център за безопасен Интернет разработи специално Android-приложение "BLOB", което да даде допълнителен стимул на децата и тийнейджърите да се обръщат към консултантите на линията.

Освен възможността да се разглежда сайта на БЛОБ и неговата страница във Фейсбук, приложението предоставя лесен достъп с едно натискане на бутон до краткия телефонен номер на БЛОБ 124 123, както и писане и изпращане на имейл до линията.

Мобиленото приложение предизвика интереса на цялата мрежа INSAFE и беше представено на годишния Форум за безопасен интернет в Люксембург като иновативен принос на българския Център за безопасен Интернет.

Онлайн игри за най-малките: „Играй и учи: Аз съм онлайн”

В днешно време децата започват да използват Интернет от все по-ранна възраст, което налага да се разработват подходящи за най-малките материали, които да им помогнат от самото начало да привикнат към позитивно и безопасно ползване на Мрежата. Сборникът от игри „Играй и учи: Аз съм онлайн” цели да помогне на децата между 6 и 9 години да усвоят основните понятия и умения, необходими за позитивното, отговорно и безопасно използване на новите технологии. Игрите и упражненията са разработени от европейската мрежа на центрове за безопасен интернет INSAFE. Те бяха преведени на български и преработени в онлайн вариант от НЦБИ със съдействието на екипа на сайта Dechica.com, където са качени и достъпни за всички деца.

Участие в програмата „Детска София”

По повод на първия учебен ден Столична община и Българският мотоциклетен портал организираха специална програма „Детска София” с много игри, танци, демонстрации и изненади. Представители на Асоциация „Родители” организираха масово участие в образователната игра „Флашко в страната на спамчетата” за най-малките, с която отново привлякоха вниманието на децата и техните родители към опасностите в Интернет. На всички заинтересовани бяха раздадени материали с полезни правила за безопасното и позитивно използване на интернет.

Международен форум „НЕ на тормоза с електронни средства над деца!”

Форумът «Не на тормоза с електронни средства над деца!», проведен на 27 и 28 август 2011 г. в София, беше организиран от Фондация "Мадара-България" и Департамента за информация и усъвършенстване на учители на Софийския университет с подкрепата на Националния център за безопасен Интернет. Участници от Полша, Чехия, Словакия и Словения споделиха своя опит за превенция на онлайн-тормоза между връстници – най-честата опасност, с която се сблъскват деца и непълнолетни в Мрежата. Директори на училища, учители и възпитатели от начални, средни училища и детски градини от 9 града в страната участваха в конференцията.

На кръгла маса в края на форума българските участници обсъдиха и приеха предложение до МОМН за въвеждане на специален модул за безопасно поведение в Интернет в учебните програми за всеки клас.

Безопасен Интернет в рамките на „Европейската седмица на мобилността“

На 22 септември - „Европейския ден без автомобили“, Националният център за безопасен Интернет предложи на жителите и гостите на столицата интересен и забавен начин да научат нещо ново за безопасността в интернет. Всички малчугани, дошли във затворения за автомобили център на града, имаха възможност да се включат в играта „Флашко в страната на спамчетата“. Специалистите от Българската линия за онлайн безопасност (БЛОБ) бяха там, за да поговорят с децата и да им помогнат да усвоят по лесен и забавен начин основните правила за онлайн безопасност. С възрастните бяха проведени дискусии за ключовата им роля във възпитаването на основните ценности на поведението онлайн. На всички заинтересувани бяха раздадени обучителни материали за подобряване на диалога с децата за безопасността в Интернет.

Конкурс "Учител-будител във виртуалното пространство"

Българската линия за онлайн безопасност (БЛОБ) на Националният център за безопасен Интернет и Мрежата на учителите новатори, проведоха през октомври и ноември конкурс за безопасна и отговорна употреба на интернет: „Учител-будител във виртуалното пространство“. Задачата на участниците беше да разработят и проведат урок по безопасен интернет в рамките на един учебен час. Преподавателят избираше да включи в урока едно или повече от осемте ключови умения за безопасно използване на интернет в зависимост от възрастта на учениците

си и опита им в интернет. Учениците на десетте учители, чиито теми бяха отличени като най-добри, преминаха и кратък онлайн тест.

За учителя будител в дигиталното пространство и неговите подгласници бяха подготвени специални награди: лаптоп, с инсталиран софтуер за създаване на електронно учебно съдържание; презентационна аудио-система за учители; мултимедиен комплект за създаване на електронно учебно съдържание, а за учениците от най-добре представилия се клас имаше голяма торта.

Обучения по разследване на киберпрестъпления

През 2011 г. Националният център по безопасен Интернет участва в завършването на програмата за обучение на полицейски служители, прокурори и съдии във всички апелативни райони на страната, организирана от Международната академия за обучение по кибер-разследвания, която започна през 2010 г.

През 2011 г. се проведе последно обучение във Велинград, в което участваха 12 съдии, 16 прокурори и 7 полицейски служители от Пловдивския апелативен окръг.

Открити уроци по Интернет безопасност за ученици

НЦБИ проведе открити уроци по онлайн безопасност с над 200 деца, учители и директори на училища в София, Сливен и Варна. По време на срещите бяха проведени дискусии за отговорното поведение в Интернет, което е най-важният фактор за безопасността онлайн.

Във Варна и София Явор Колев, началник сектор „Компютърни престъпления“ при ГДБОП на МВР взе участие във срещите като разказа реални случаи на деца, станали жертва на злонамерени посегателства през Интернет и посъветва учениците да бъдат много внимателни във виртуалното пространство – с кого общуват и в кои сайтове се регистрират.

Обучение срещу реално и виртуално насилие в свободните часове в училище

За трета поредна година продължи обучението по методиката на НЦБИ „Реално и виртуално насилие: Превенция чрез интерактивно обучение в училище“ като след София и Варна от тази година тя бе въведена във всички училища в Димитровград. За целта бяха обучени 18 учители в Димитровград.

Проведена беше и супервизия в рамките на 8 часа на 50 педагогически съветници от варненски училища, които използват методиката в училище. Педагогическите съветници преминаха и обучение по втората част на наръчника „Реално и виртуално насилие: Превенция чрез интерактивно обучение в училище“ ,

които излезе от печат през септември.

През октомври в Русе се проведе и обучение на 16 учители и служители към дирекция „Превенции“ към община Русе.

Онлайн курс за придобиване на дигитални умения за работа в интернет среда от учители

НЦБИ разработи пет лекции като част от „Онлайн курс за придобиване на дигитални умения за работа в интернет среда от учители“, организиран от Мрежата на учителите - новатори Teacher.bg. Модулът „Онлайн безопасност за деца и учители“ включва темите: онлайн посегателства срещу деца: механизми за противодействие; рискове и възможности за децата в Интернет; превенция на реално и виртуално насилие чрез личностно развитие; дигиталната грамотност в контекста на новите технологии и онлайн безопасност: „добри“ и „лоши“ послания. В първата лекция от курса през декември се включиха над 370 учители от цялата страна.

Онлайн-обучение по безопасен Интернет за ученици

По инициатива на Дирекция „Превенции“ на Община Варна Националният център за безопасен Интернет разработи и проведе пилотно дистанционно онлайн-обучение по безопасен Интернет. В обучението първоначално се включиха 70 младежи на възраст между 16 и 18 години от Варна. Част от младежите участват и в Младежкия панел на НЦБИ. Обучението е на три нива и тези, които ги завършат успешно, ще бъдат подготвени да водят обучителни сесии по безопасен Интернет със свои връстници.

В първо ниво от обучението младежите придобиват основни знания за Интернет употребата – браузъри, вируси, търсене на информация, общуване, настройки на сигурността. Второ ниво усъвършенства познанията в тези области, като дава по-задълбочена информация за видовете злонамерен софтуер и Интернет измамите, както и насоки за безопасна и позитивна употреба на социалните услуги, които Интернет предлага. В трето ниво младите хора се запознават с връстниковия подход – провеждане на изследвания и обучения от млади хора за млади хора. Всяко ниво включва презентации по темите, както и помощни материали и демонстрации, които да подпомогнат усвояването на материала.

Завършването на първите две нива е чрез онлайн тест. За завършване на трето ниво се изисква подготовката на практически проект, който включва организиране на екип, изготвяне на план за обучение, оценка на нуждите за обучение на целевата група и провеждане на самото обучение. Успешно завършилите ще получат сертификати за „Експерт по онлайн безопасност“ на специална церемония.

В момента се разработва и дистанционно онлайн-обучение по безопасен Интернет в помощ на социални работници и професионалисти, работещи с деца в риск.

Проучване на онлайн културата на насилие сред деца

НЦБИ проведе три фокус групи с деца и учители и онлайн проучване сред деца, учители и родители, за да изследва онлайн насилието между връстници – риска, с който децата се сблъскват най-често и преживяват най-трудно в Интернет. Във фокус-групите участваха 12 учители и 24 деца в две възрастови групи (12-13 и 16-17).

На базата на дискусиите във фокус-групите бяха подготвени онлайн въпросници, насочени към ученици, родители и учители. Те бяха поместени на сайта на НЦБИ, както и на други партньорски сайтове и събраха отговори от 213 деца на възраст 12-18 години, 33 родители и 1033 учители.

Резултатите от онлайн-анкетите показаха, че преобладаващата част от учениците смятат, че изпращането и получаването на агресивни електронни съобщения в повечето случаи е просто за забавление (80%) и само в 20% от случаите целта е да се нарани другия. Това мнение се споделя и от техните учители и родители. Но повече от половината от учениците споделят, че са изпращали обидни или унижителни съобщения на непознати с цел да се позабавляват на чужд гръб.

Проучването демонстрира, че повечето деца с агресивно поведение в Интернет нямат преднамерено желание да наранят другия. Дори когато съобщенията са обидни или унижителни, и двете страни в повечето случаи ги възприемат като безобидна шега. Анализът показва, че в дигиталното общество се е зародила и набира популярност специфична култура „Омраза за забавление“, функционираща като среда, в която децата експериментират със своята идентичност, социалните рамки и норми чрез отъждествяване с негативното. Макар и в повечето случаи тя да се проявява не по злонамерен начин, част от агресивните онлайн действия могат да имат травмиращ ефект върху потърпевшите. Прекаленото експериментиране с агресивно поведение онлайн също така може в отделни случаи да доведе и до засилване на агресивното поведение в реалния живот.

Ефективни мерки за справяне са промяната на действащите нагласи чрез обучение на децата в ненасилствена комуникация, развиване и обогатяване на техните социални умения, както и утвърждаване на позитивни социални норми в интернет-пространството - нетикет.

Изследването на онлайн-културата „Омраза за забавление“ беше представено на Петата международна конференция „Децата и младите хора безопасно в Интернет“ във Варшава през септември.

Младежки панел на НЦБИ

С цел въвличане на младите хора в дейностите по онлайн-безопасност и повишаване на актуалността и ефикасността на различните инициативи НЦБИ често се обръща за мнение към Младежкия панел, който функционира на базата на общинския пиър-екип във Варна. През годината бяха проведени няколко срещи с младежите във Варна, както и онлайн конферентни разговори, на които се обсъждат най-новите тенденции в ползването на онлайн-технологиите от младите хора, за актуалните рискове в онлайн-среда и за адекватността на предприеманите от НЦБИ кампании и инициативи.

НЦБИ стимулира и подпомага участието на младите хора от панела в различни общоевропейски и национални инициативи. Двама представители на Младежкия панел бяха изпратени на международен летен лагер за младежи от страните от ЕС в Моечу, Румъния, организиран от румънския Център за безопасен Интернет. Екипът, в които участваха нашите представители, спечели втора награда на конкурса за проекти в сферата на безопасния Интернет, проведен по време на летния лагер.

Друг представител на Младежкия панел участва в двудневните заседания на общоевропейския Младежки панел по време на ежегодния общоевропейски Форум за безопасен Интернет, състоял се в Люксембург на 20 и 21 октомври. Българската участничка представи и свой видеоматериал на тема „Онлайн репутация“. В дискусиите на европейския родителски панел участие взе бащата на българската представителка.

Международна дейност

НЦБИ беше домакин на 5-има представители на неправителствени организации от Република Сърбия и Босна и Херцеговина, които преминаха 3-дневно обучение за изграждане на национални центрове за безопасен Интернет и интернет-горещи линии.

Като продължение беше проведено и обучение на 15 представители на сръбски неправителствени организации в Нови Сад по покана на фонд В92 и „Спасете децата“-Норвегия.

През ноември на визита в НЦБИ бяха двама представители на полския център за безопасен Интернет. Те се запознаха с дейностите за деца и учители на Центъра, процедурите за работа на горещата онлайн линия и телефонната линията за онлайн безопасност.

През 2010 г. представители на НЦБИ участваха в 4 общи срещи на мрежите INSAFE и INHOPE, както и в ежегодния Форум за безопасен Интернет в Люксембург, на които представиха свои инициативи и опита си в изграждане на по-сигурна онлайн-среда за непълнолетните.

Националният център за безопасен Интернет благодари на всички партньори и съмишленици, които спомогнаха за реализирането на всички дейности през 2011 година!